

סמטיסטיקה

תנועה לא אמותנת

למרות המיתון עדיין הולך וגדל מספר כליהרכב בארץ. בתחילת הסתיו הגיע מספר פרס ל-89 אלף מכוניות פרטיות (כולל כ- עשרות אלפים בעלי לוחיות עם מסגרות לבנות, המעידות על בעליהן ששוחררו ממס' קנייה), 45 אלף משאיות, 44 אלף קטנועים ואופנועים, 3500 אוטובוסים ו-2800 מוניות. כל כליהרכב האלה נמצאים בתנועה ו- לעתים קרובות גוררת תנועה תאונה. כך נפגעו בספטמבר, למשל, 1231 איש כתאר נות'דרכים, מהם נהרגו 18 ונפצעו קשה 195.

ארבע אוניות באירת. כפי שמגלה הלשכה לסטטיסטיקה, שפרסמה השבוע מס' פרים אלה, נמשכת גם, למרות המיתון, התנועה האווירית והימית בקצב רציני. ב- אותו חודש, למשל, נחתו 408 מטוסים בלוד (והביאו אתם 25 אלף נוסעים), ואת שלושת נמלי הארץ הפעילים פקדו 210 אוניות (155 בחיפה, 51 באשדוד וארבע באילת).

טלפון

מי כן, מי לא

מנויי הטלפון קיבלו השבוע את מודריך- הטלפון החדש על 862 עמודיו הארבעה- טורים. בין הפריס הראשון (לשכת נשיא המדינה בירושלים, שמספרה 39201) לפריס האחרון (תחנת-הדלק 19 בראש-פינה, שמספרה טבריה 37160) מופיעים עוד 175 אלף מנויים אחרים.

וכרגיל, תופסים בין מנויים אלה הכוה- נימ, הלויים, המורחים, הרבינוביצים ודומי- הם טורים רבים עד למאד. עד כמה שכיחה החזרה על שם אחד תוכיח הדוגמה של אהרון כהן.

בירושלים מצויים 16 מנויים בעלי שם אהרון כהן: בתל-אביב - 15; בחיפה - 7; בתפתח-קווה - 2 ובברכות - 2. וזה עוד לא הכל. גם באשדוד יש אהרון כהן אחד, וכן בראשון-לציון, באשקלון, ב- זכרון-יעקב, בכפר-תבור ובטבריה. או משה דיון. בחיפה יש משה דיון אחד. בירושלים יש משה דיון אחד. בתל-אביב יש אפילו חמישה משה דיון - רק שליד אחד מהם מצויין גם התואר חי"כ.

ראשי-עיר דמוקראטי. בבאר-שבע מצוי חשמלאי בשם שלמה גורן ובירושלים סוחר-סנתרים בעל שם זה. אבל השלמה גורן הידוע, אלוף צה"ל ומועמד-קבע לרב ראשי בתל-אביב, מצוי, כמובן, בתל-אביב. בחיפה יש שמואל ענגון אחד, אבל זהו מהנדס-יועץ. השמואל (יוסף) ענגון של ירו- שלים לא מופיע בספר הטלפונים בכלל. וגם שמעון פרס לא (אלא אם כן מחפשים אחר, בעל הנות-הלבלשה בתל-אביב הנושא שם זה).

גם ראשי-עיר תל-אביב, מרדכי נמיר, אינו מופיע במודריך. בדיוק כמו אבא חושי של חיפה. אבל ראשי-עיר ירושלים דמוקראטי הרבה יותר. הוא מופיע בספר הטלפונים במספר מפורש, בכתובת מלאה, ויחד עם אשתו (קולק תמר וטיד).

דויד כן-גוריון לא מופיע, אבל איסר הראל (הלפרין) כן. וגם המפכ"ל, פנחס קופל, אבל ללא ציון דרגה, תואר או עיסוק.

ישראל השניה

לכל הרוחות

משה שליו איבד את שלוחתו מרגע שיצא מהמעברה ועבר לשיכון. למה? כי הדירה שניתנה לו ניצבת בדיוק מול בית-הקברות. פחדים וסיוטים. למשה לא היה איכפת במיוחד, אבל אשתו רעדה מפחד. כל פעם כשהייתה ניסתכלת לכוון הקברים, הייתה רואה איך הרוחות משוטטות בהן שם, ונשמתה הייתה פורחת מרוב אימה. בהתח- לה, היא הייתה נהיית עצבנית מאד מזה- כפי שסיפר משה. עד שלבסוף החלה לקבל התקפות-תחושה שגבלו בטרור.

משה התחנן שיהלפו את מקום מגוריו, והסיבר איך אשתו יראה מפני הרוחות, אבל הם שלחו אותי לכל הרוחות, התלו- נן.

אשתו המשיכה לרעוד מפחד. הקברים והרוחות שנשקפו מהחלונות גרמו לה לס- יוטים. היא השתגענה.

אחרי שאושפזה פעם שניה נלקחו שניים (המשך בעמוד 26)

חדשים אך דלים, שנבנו עליידי התושבים במקום, כדי שימשו כמטבחים. התושבים, שעליהם נזד לפנות דירותיהם, מתנגדים לקבל כתמורה סכום פגוט של 6,500 לירות, תובעים במקומו דירות אחרות.

ניצבים בתיה של שכונת ימין-משה, ה- שכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות העיר העתיקה (באופק). אל הבתים הוצמדו בנינים האחרונות מיבנים

שוד הרכוש הנלא - נטוש

הגשמת תוכנית ההפקעה הוטלה על הב- רה ממשלתית תחת השם החברה לפיתוח מזרח ירושלים. אולם על הפקעת הדירות חתם לא אחר מאשר שרה-אוצר, מינחס ספיר.

יצחק יעקובי, ממנהלי החברה: "ההפקעות שבוצעו אינן מעניינינו. אין אנח- נו עוסקים בהפקעות. אנו עוסקים רק ב- פיתוח ובשיקום. את ימין-משה ממלא צריך לפנות, כי זוהי שכונת-עוני. אך בגלל הרקע ההיסטורי של המקום יש לנו עניין בו."

תושב ימין-משה מוסרם זעי- דה, אורג מובטל, אב לשני ילדים: "הכסף שנותנים לנו אינו מספיק לדירה. בקושי מספיק לחדרי נוחיות."

רוזה ששון, ילידת תורכיה בת 70, המתקיימת יחד עם בעלה על כספי מע- נק הביטוח הלאומי: "אם יתנו בית אחר במקום הבית שלנו, נסכים לעזוב. אבל כסף? מה נעשה עם סכום כזה?"

מרים יופי-טוב, אלמנה בת 68: "אם לא יתנו דירה במקום הדירה שלוקחים, לא אצא ולא אתן להוציא אותי. אפילו ש- ישתמשו בכח."

בחינים או כשבתות

את המו"מ עם תושבי השכונה מנהל צודד יקיר, פקיד מינהל מקרקעי ישר- אל. כיאה לפקיד מדינה, יש לו גאוה מקצועית: "אני האחראי לכל ההפקעות ב- מדינה. גם להפקעת קרקעות של ערבים."

מסביר יקיר: "האדם היחיד שבסמכותו להחליט על הפקעות הוא ספיר. לאחר ש- הוא חותם, מפרסמים הודעה ושולחים אותה לכל האנשים הנוגעים לעניין. לאחר מכן מגיע שלב המו"מ. אם האורת, שאותו רו- צים להוציא מדירתו, בא לקראתנו - מה טוב. אם לא - או מבצעים את ההפקעה בעזרת החוק."

פרטים נוספים: "יותר מזה אינני חייב לספר. מי שרוצה פרטים, שייך אל התו- שבים וישאל."

אולם מלבד התושבים נמצא השבוע עוד אדם שהסכים לדבר. היה זה דובר האוצר, דן הלפרין: ההפקעה שעליה החליט ספיר בוצעה על-פי בקשה של החברה לפיתוח מזרח ירושלים - אותה חברה שמנהלה מתגאה בכך שאין היא עוסקת בהפקעות וגם אינה מתעניינת בהפקעות.

ועוד מגלה הרובר: ההפקעות מבוצעות גם על-פי המלצותיה של העיריה, המעוניי- נה באמנים ובתיירים.

ומה אומרים על כך האמנים? שום דבר. "אני לא יודע", אמר אחד מהם. "הציעו לי בית, או אני מקבל אותו. למה לא? אסור?"

האם הוא מתכוון לגור באותו בית? כן, לפעמים" אומר האמן, "אני חושב שבשב- תות אני אבוא לשם, פעם בשבועיים, או בחגים."

וכן, אחרי שההפקעות יבוצעו עליידי המשרדה, ועניי ימין-משה יסתובבו בגנים של ירושלים, יישבו המשוררים בימין-משה, בתוך החורבות המשופצות (בעזרת הלוואות של עיריית ירושלים, לטווח ארוך ובריבית נוחה), ויכתבו עליהם שירים.

אחר ללכת אליו. השכונה הנטושה ימין- משה עדיין אינה נטושה. צריכים קודם כל להנטיש אותה.

הדירים גרים במקום הזה מאז ימי משה מונטיפיורי, שבנה להם דירות ונתן להם אותן חינם, שיהיה להם היכן להניח את ראשם. היום הם לא אוהבים את הדירות הללו. הן קטנות מדי, במקום נוף נפלא הם היו מעדיפים אמבטיה, ובמקום הקימורים הגדולים והקירות העבים הם היו מעוניינים יותר בסלון בשביל לקבל את האורחים, ו- בית-שימוש בתוך הדירה, והול מואר.

שיכונים הרחבים, ובתוך הערים הגדולות, אין מוזות. זה ידוע, ולכן כל מיני ספרים ואמנים, שאינם יכולים לכתוב ללא מוזות, צריכים לחפש אותן במקומות אחרים. הצרה היא שהמוזות נמצאות במקומות השייכים לאנשים אחרים. בדרך כלל בבתים של ערבים או בחורבות של עניים. כשרק התחילו סופרי ישראל לכתוב ספרים על מוסר ויופי, מצאו להם את עין- הוד, כפר ערבי נטוש, שתושביו ברחו. הם התיישבו שם, איש תחת גפנו ותאנתו של

שהפכה לסמל השכונה היא טחנת-ירוח עתיקה, שהצבא הבריטי פוצץ חלק ממנה ערב הקמתה של המדינה, לאחר שהוקמה בה עמדה של ההגנה. עתה משופצת הטחנה והיא חוצה את שכונת העוני, שנועדה להיפך לשכונת אמנים.

וכיוון שלאנשים הללו אין די כסף כדי להחליט לעזוב את דירת-העוני שלהם, ולע- בור לדירה מתאימה בשיכון, החליט טדי קולק לעזור להם בהחלטה. הוא הבין אותם. הוא החליט שבשילם.

רק פיתוח ושיקום

בימים אלה הוחלט להפקיע את דירו- בתיהם של עניי ימין-משה ולשלם להם 5000-6000 לירות לדירה. כולם מרוצים מן ההחלטה הזו. חוץ מהעניים, כי בסכומים אלה אפשר לקנות היום בקושי את חדר- האמבטיה שהם כל כך רוצים בו.

הטחנה

הערבי שישב שם לפניו, וכתבו וצייירו. אף אחד מהם לא שאל באיזה אוהל, באיזה מתנה-פליטים יגור הערבי שבנה את הבית. אבל הערבים ברחו כבר מזמן, והאמנים עדיין מתרבים, והמוזות הולכות ונחנקות בתוך הערים הגדולות. לכן הגה ראש עיר- יית ירושלים, טדי קולק, את הרעיון לסדר לאמנים פינת-חמד נהדרת, המשקיפה על חומת העיר העתיקה מצד אחד, ועל גיא כן-הינזם מצד שני. פינה שקטה ונעימה, מלאת השראה. הצרה היחידה של הפינה הזאת, הנקראת ימין-משה, היא שיש בה אנשים, והאנשים הללו בינתיים גרים בה, ואין להם מקום